

DEEL IV: ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN VOOR DEELSTRUCTUREN

IV.1. NATUURLIJKE STRUCTUUR

1. VISIE EN DOELSTELLINGEN

Ruimtelijke ontwikkelingen bouwen voort op het duurzaam gebruik van de natuurlijke structuur en van het fysisch systeem.

Zeer belangrijk daarbij is het behoud van de Limburgse biodiversiteit en van Limburg als belangrijke Vlaamse genenpool en natuurlijke toegangspoort. Om dat mogelijk te maken moeten voldoende grote aaneengesloten of met elkaar verbonden natuurlijke gebieden voorkomen. Voor de provincie Limburg is de natuurlijke structuur in samenhang met het fysisch systeem ruimtelijk structurend: het provinciaal ruimtelijk beleid en milieubeleid moeten op elkaar worden afgestemd.

Het provinciaal ruimtelijk beleid vertaalt zijn streven naar een duurzame natuurlijke structuur in volgende 5 doelstellingen.

- De provincie wil de samenhang van de Limburgse natuurlijke structuur beschermen en ondersteunen tot een grensoverschrijdend netwerk. De kern daarvan is een kwaliteitsvol Europees en Vlaams netwerk van belangrijke valleigebieden en grote, meer ontsnipperde bos- en heidecomplexen. Verbindingen tussen die kerngebieden mogen niet langer worden doorgeknipt. De belangrijke vallei-gebieden worden gevrijwaard van verdere bebouwing en intensief grondgebruik. Er is meer aaneengesloten ruimte noodzakelijk voor natuurlijke habitats die beter gebufferd en onderling verbonden zijn dan heden het geval is.
- Het ruimtelijk structuurplan provincie Limburg differentieert de natuurlijke structuur en werkt een specifiek beleid uit voor de verschillende soorten gebieden, waar de natuur in verschillende gradaties aanwezig is.
- De provincie wenst de ontwikkeling van een duurzaam medegebruik van de natuurlijke structuur te stimuleren door recreatie, houtproducerende bosbouw en landbouw. De provincie wenst de ontwikkeling van een multifunctionele bosstructuur in elke Limburgse deelruimte te stimuleren. In de nabijheid van stedelijke gebieden moeten de inrichting en het beheer van bossen worden afgestemd op de recreatieve noden, overeenkomstig hun draagkracht.
- De provincie wenst de natuurlijke structuur ook te ontwikkelen en te beschermen afgestemd op integraal waterbeheer. De productiefunctie van het fysisch systeem blijft belangrijk.
- De provincie wenst de betekenis van de stedelijke elementen van de natuurlijke structuur te vergroten, ook voor een kwaliteitsvolle leefomgeving met hogere recreatieve mogelijkheden. De uitbouw van randstedelijke groengebieden

(bijvoorbeeld onder de vorm van stadsbossen) en van hoogwaardige rivierdoorgangen in de stedelijke gebieden zijn daarvoor belangrijke aanknopingspunten.

2. GEWENSTE RUIMTELIJK-NATUURLIJKE STRUCTUUR

2.1. Ruimtelijk concept

KAART 57: GEWENSTE NATUURLIJKE STRUCTUUR

2.1.1. Grensoverschrijdend netwerk

De gewenste natuurlijke structuur, inclusief de bosstructuur, wordt in Limburg gedragen door de uitgestrekte bos- en heidegordel op het Kempens Plateau, door grote natuurgebieden aan de randen van de provincie (Blekerheide en omgeving, Hageven, Achelse Bossen, Stamprooierbroek en de bossen van Tessenderlo), door de Maasvallei, door de grote beekvalleien, door het Midden-Limburgs Vijvergebied en door de Demerdepressie. Beekvalleien en droge natuurverbindingen integreren die gebieden in een grensoverschrijdend netwerk. De provincie wenst dat verbindend en bufferend netwerk te versterken. Daarvoor richt zij zich op natuurverbindingen en op gebieden met ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau.

2.1.2. Tien natuurlijke systemen

De gewenste natuurlijke structuur van Limburg bevat 10 natuurlijke systemen. De natuurlijk-fysische samenhang van die systemen moet worden versterkt.

1. LIMBURGSE BOS- EN HEIDEGORDEL

Dit waterscheidingsgebied vormt samen met de Maas de ruggraat van de Limburgse natuurlijke structuur en is tegelijkertijd veruit het omvangrijkst Vlaams natuurgebied.

De gebieden voor de natuur- en bosfunctie worden in 3 grote blokken, de Limburgse parken, maximaal behouden en ontsnipperd. Verweving met bosbouw, de militaire functie, jeugdtoerisme en recreatie wordt geoptimaliseerd.

Het gebied wordt omzoomd door hoogdynamische toeristisch-recreatieve polen en openluchtverblijfsrecreatie. Het wordt ontsloten door grensoverschrijdende netwerken van fiets-, ruiter- en wandelroutes. In een vierde blok, de vallei van de Bosbeek, worden ook de bestaande woon- en landbouwfunctie optimaal geïntegreerd.

De maximale aantakking van de bos- en heidegordel met de omgevende natuurlijke systemen is primordiaal in de ontwikkeling van de gewenste natuurlijke structuur in Limburg.

DEEL IV. ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN VOOR DEELSTRUCTUREN 1. NATUURLIJKE STRUCTUUR

2. KEMPENS MAASBEKKEN

Dit beken- en bossengebied is voornamelijk een verwevings-landschap, waarin landbouw meestal de hoofdfunctie is.

Ruimte voor herstel van het natuurlijk karakter van de beekvalleien, voor buffering en waterbeheer, en behoud en herstel van het fijnmazig netwerk van bossen en lineaire landschapselementen zijn belangrijk.

Het gebied wordt omzoomd door grote aaneengesloten natuurgebieden en heeft een belangrijke verbindende functie.

Een bijzonder gebied waar de verweving van natuurontwikkeling, landbouw en bosbouw moet worden geoptimaliseerd, is de omgeving van Stamprooierbroek met de Brand, het gebied van de Abeek - Lossing - Itterbeek en Jagersborg in Noordoost-Limburg. Voorafgaand onderzoek naar mogelijkheden voor natuurverweving gebeurt in samenspraak met de Vlaamse overheid in functie van de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur.

3. HASPENGOUWS DEMERBEKKEN¹⁶¹

In dit landbouwgebied is de natuur vooral geconcentreerd in beter te bufferen beekvalleien.

Daarnaast wordt een netwerk ontwikkeld van ecologische infrastructuur, uitgaande van bestaande stapstenen van natuurlijke kasteelparken, bosjes (met bosuitbreiding), hoogstam-boomgaarden, waardevolle oude bossen, holle wegen, poelen en andere kleine landschapselementen.

De ecologische infrastructuur wordt ontwikkeld voor soortenbescherming. Bebossing voor stedelijke recreatie en als scherm of buffer versterkt het natuurlijk systeem.

4. MAASVALLEI

Dit gebied speelt een euregionaal verbindende rol. Het vormt samen met de bos- en heidegordel de ruggengraat van de Limburgse natuurlijke structuur.

Grensoverschrijdend wordt de Maasvallei natuurlijk en landschappelijk ontwikkeld en verbonden met de omgevende natuurlijke systemen. Verweving met recreatie en landbouw wordt geoptimaliseerd.

De mogelijke nabestemming van groeven speelt een belangrijke rol in de natuurlijke, landschappelijke en toeristische ontwikkeling.

5. TERTIAIRE KEMPEN EN DEPRESSIES AAN DE ZUIDELIJKE PLATEAURAND

Dit natuurlijk systeem verbindt over het Albertkanaal heen de bos- en heidegordel met de Demervallei en Haspengouw. Die verbinding is essentieel voor het vrijwaren van de Limburgse rol als Vlaamse natuurlijke toegangspoort.

In dit gebied worden aaneengesloten gehelen van beekvalleien, vijver- en moerasgebieden ontwikkeld. Bos- en natuurontsnippering zijn belangrijk.

Drie deelsystemen worden onderscheiden.

- Het beek- en heuvelland van West-Limburg is een gebied waar doorheen de bedrijventerreinen en barrières van woongebieden, natuurverbindingen worden gevrijwaard, met als belangrijkste vallei die van de Zwarte Beek. De valleien vormen groene vingers in het netwerk Midden-Limburg. In dit deelsysteem is ruimte voor bosontwikkeling.
- Het Midden-Limburgs Vijvergebied wordt beter aangetakt op de Demervallei en op de bos- en heidegordel.
- Langs de zuidoostelijke plateaurand van Hasselt tot Zutendaal, met Bokrijk en de Maten, is vrijwaring van bedreigde natuurverbindingen noodzakelijk.

6. DEMERDEPRESSIE

Dit convergentiegebied heeft een belangrijke waterbergende functie. Naast waterbeheer zijn natuurontwikkeling, landschapsherstel en landbouw belangrijke functies in dit verwevingsgebied, waar bebouwing en overstromingsgevoelige landbouw naar de hogere sites worden verwezen.

161. Inclusief zuidelijk Limburgs Hageland.

7. BOSSEN VAN TESSENDERLO EN HET NOORDELIJK LIMBURGS HAGELAND

Deze westelijke tip van Limburg wordt grensoverschrijdend ontwikkeld met multifunctionele bosbouw en zachte recreatie.

8. LIMBURGS NETEBEKKEN

Dit gebied heeft een verbindende functie tussen de bos- en heidegordel en het Antwerps Netebekken via kwalitatief te verbeteren beekvalleien, onderling verbonden door een aantal boscomplexen. De verweving tussen (weide)landbouw, natuur en zachte vormen van recreatie wordt verbeterd.

9. VOERSTREEK

De Voerstreek heeft een unieke plaats in de Vlaamse natuursystemen. Voeren is één grote grensoverschrijdende natuurverbinding. Het netwerk van waardevolle bossen, beekvalleien, grasboomgaarden en kleine landschapselementen wordt versterkt. Het permanent omzetten van weiden in akkers en het massatoerisme worden tegengegaan.

10. JEKERVALLEI

Deze vallei vormt een verbindend natuurlint doorheen het landbouwlandschap en wordt afgesloten door de Sint-Pietersberg / Plateau van Caestert, dat integraal behouden blijft. De Jekervallei wordt aangetakt aan de natuurlijke systemen van het Haspengouws Demerbekken.

2.2. Elementen van Vlaams niveau

GROOT AANEENGESLOTEN BOS- EN HEIDECOMPLEX

De 3 parken van de bos- en heidegordel op het Kempens Plateau zijn grote aaneengesloten natuurcomplexen: Park Lage Kempen, Park Midden-Limburg en Park Hoge Kempen.

Zij vormen 3 droge natuurcomplexen, waar de natuurfunctie domineert met een aaneengesloten oppervlakte van minstens enkele duizenden ha. Zij zijn voldoende omvangrijk om als een 'zelfstandig' functionerend ecosysteem te worden beheerd. Wegens hun naar Vlaamse normen zeer uitgestrekte oppervlakte streeft de provincie voor die gebieden volgende ontwikkelingsperspectieven na.

- Bestaande bos- of natuurgrenzen zijn zoveel mogelijk harde grenzen van de open ruimte. Behoud en inbreiding van de grote aaneengesloten oppervlakte natuur zijn essentieel.
- De complexen zijn de prioritaire aanknopingspunten voor natuurverbindingengebieden.
- Het gebied wordt als een groot aaneengesloten natuurlijk complex beschouwd waarbij de bestaande barrières waar mogelijk worden opgeheven of gemilderd.
- Hoogdynamische en intensieve vormen van recreatie en verblijfsrecreatie worden langs de randen gesitueerd met 'toeristische polen' als voornaamste uitvalsbases. De toeristisch-recreatieve knooppunten vormen een inhoudelijke uitwerking van deze polen. Lawaaisporten worden zoveel mogelijk geweerd.

GROOT NATUURLIJK GEBIED GEKOPPELD AAN HET WATERNETWERK

Voor 2 omvangrijke natte natuurcomplexen gelden behoud en inbreiding van de grote aaneengesloten oppervlakte natuur.

- Tussen Kempens Plateau en Demer gaat het om het vijvergebied Midden-Limburg enerzijds en de vijvers van Bokrijk, Borggraaf en Maten anderzijds. De natuurfunctie domineert en wordt verder ontwikkeld. De relaties met recreatie en viskweek moeten worden onderzocht.
- In het uitgestrekt en nog gaaf open ruimte gebied rond Stamprooierbroek en Jagersborg liggen natuurgebieden naast grote aaneengesloten landbouwgebieden van provinciaal belang. Landbouw- en natuurfunctie worden beter op elkaar afgestemd.

RIVIER- EN BEEKVALLEIEN

Rivier- en beekvalleien nemen een belangrijke plaats in de natuurlijke structuur in. Zij moeten als natte verbinding tussen natuurlijke gebieden functioneren, maar ook menselijke activiteiten structureren. Gebieden met hoofdfunctie natuur wisselen af met natuurverwevingsgebieden of natuurverbindingengebieden. Droge natuurverbindingen worden voorzien

tussen de beekvalleien onderling. Een cruciale verbindende rol in de euregionale natuurlijke structuur wordt ingenomen door Maas en uiterwaarden. Van Vlaams niveau zijn de volgende rivier- en beekvalleien: Maas, Demer, Grote Nete, Gete, Velpe en Jeker.

NATUURLIJK BAKEN

Het samenvloeiingsgebied van de Demerdepressie rond het Schulensmeer vormt voor de natte natuur de belangrijkste toegangspoort tussen Limburg en de rest van Vlaanderen. Het zoveel mogelijk bouwvrij houden van dit overstromingsgebied is ook cruciaal voor het waterbeheer.

2.3. Elementen van provinciaal niveau

RIVIER- EN BEEKVALLEIEN

De provincie beschouwt als rivier- en beekvalleien van provinciaal niveau: Zwarte Beek/Helderbeek, Dommel en Bolisserbeek, Abeek (complex), Itterbeek, Bosbeek, Grote Laak/Grote Beek, Winterbeek/Kleine Beek, Mangelbeek/Laambeek, Roosterbeek, Warmbeek, Herk, Mombeek, Melsterbeek/Cicindria/Molenbeek, Voer, Berwijn en Gulp.

NATUURLIJKE VERBINDING, DROOG EN NAT

Tussen de elementen van Vlaams niveau liggen in de gewenste natuurlijke structuur droge en natte natuurlijke verbindingen. Die verbindingen zijn essentieel om een samenhangend, duurzaam ecologisch netwerk te vormen.

Er zijn 9 groepen van verbindingen noodzakelijk om een samenhangend netwerk te bekomen. Een deel van die verbindingen wordt gerealiseerd door rivier- en beekvalleien van Vlaams of van provinciaal niveau, door onderdelen van het Vlaams ecologisch netwerk of door natuurverwevingsgebieden. De verbindende functie wordt bovendien waargemaakt door natuurverbindingengebieden waarvan de provincie de selectie uitwerkt. Vele van die verbindingengebieden zijn vandaag zwak en bedreigd.

De 9 groepen verbindingen van provinciaal niveau, in de tekst hieronder genummerd met Romeinse cijfers, zijn in 4 categorieën ondergebracht.

- Een eerste categorie vormen de verbindingen die noodzakelijk zijn om de rol van Limburg als euregionale Vlaamse natuurlijke toegangspoort te behouden. Dit zijn de verbindingen die de Limburgse natuurlijke structuur tot over de provinciegrenzen heen ontsnipperen, waartoe ook delen van de kanalen behoren: (I) tussen de Limburgse bos- en heidegordel en de Antwerpse Kempen (II) tussen het Park Hoge Kempen, Haspengouw en het Drielandenpark, Wallonië, vooral langs het Albertkanaal en de Jekervallei en (III) tussen de 3 parken of de bos- en hei-

DEEL IV. ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN VOOR DEELSTRUCTUREN 1. NATUURLIJKE STRUCTUUR

- degordel en de Demer- en Netevalleien naar Vlaams-Brabant en Antwerpen toe.
- In een tweede categorie bevinden zich de verbindingen die intern de Limburgse natuurlijke structuur ontsnipperen zodat Limburg de rol van Vlaamse genenpool kan blijven vervullen: (IV) tussen het Park Hoge Kempen en de Maasvallei en Stamprooierbroek (V) tussen het Park Hoge Kempen en het Park Midden-Limburg over de Bosbeekvallei en het verstedelijkt gebied rond Genk (VI) tussen het Park Midden-Limburg, het Park Lage Kempen en het Midden-Limburgs Vijvergebied (VII) tussen het Kempens Plateau en de Demervallei in Midden-Limburg.
 - Een derde categorie zijn (VIII) de belangrijke, mogelijk ontbrekende schakels in het Vlaams ecologisch netwerk en tussen natuurverwevingsgebieden, vooral in en tussen structuurbepalende beekvalleien.
 - Een vierde categorie van natuurlijke verbindingen bestaat uit (IX) de doorgangen van structuurbepalende beken in stedelijke gebieden (zie volgend punt).

BEEKDOORGANG IN VERSTEDELIJKT GEBIED

Het nat ecologisch netwerk is in verstedelijkte gebieden minder samenhangend. De verbindende functie moet opnieuw worden versterkt en op strategische plaatsen meer ruimte krijgen. Daar winnen zowel de natuur, de kwaliteit van de woonomgeving en de toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht van het verstedelijkt gebied bij.

De volgende beekdoorgangen zijn van provinciaal niveau:

- doorheen het verstedelijkt gebied van West-Limburg en doorheen het industrieel lint van het Albertkanaal (Grote Beek, Winterbeek, Zwarte Beek (Beringen) en Mangelbeek)
- doorheen kleinstedelijke gebieden (de Dommel in Neerpelt - Overpelt, de Bosbeek in Maaseik, de Demer in Bilzen, de Jeker in Tongeren, de Cicindriabeek in Sint-Truiden).

RELIËFELEMENT

Reliëfelementen benadrukken overgangen en begrenzingen en zijn rijk aan ecologische gradiënten. Zij worden maximaal gevrijwaard van bebouwing. Volgende reliëfelementen zijn minstens van provinciaal niveau:

- de steilrand van het Kempens Plateau, in het bijzonder de oostelijke en zuidelijke steilranden
- de grensoverschrijdende heuvels Sint-Pietersberg en het Plateau van Caestert in Zuidoost-Limburg als belangrijkste natuurlijke stapsteen tussen Kempen en het Drielandenpark, Ardennen.

STRUCTUURBEPALEND BOSCOMPLEX

Een structuurbepalend boscomplex bevat bossen waartussen een ruimtelijke relatie bestaat of kan worden gerealiseerd. Er worden 3 grensoverschrijdende boscomplexen als gordels

onderscheiden:

- een bossengordel vanuit het Park Lage Kempen en het Park Midden-Limburg (Wijshagen) naar Kaulille en de Achelse Bossen naar het Nederlands Nationaal Park Leenderheide, met als voornaamste bossen: Kolisbos, Lozerbos en de Achelse bossen
- de bossen van Blekerheide en omgeving in noord Lommel, aansluitend bij de structuurbepalende Antwerpse bossen van Postel
- de bossen van Tessenderlo - Averbode op de Diestiaanrug.

HISTORISCHE NATUURLIJKE ELEMENTEN IN EEN AGRARISCH CULTUURLANDSCHAP

In 3 gebieden in Limburg liggen elementen van de natuurlijke structuur die afzonderlijk niet van provinciaal niveau zijn, maar die in hun samenhang zelfs een Europees belang hebben. Het gaat dikwijls om relictten van natuurlijke elementen in oude agrarische cultuurlandschappen. Het patroon en het netwerk van die elementen, die onder sterke druk staan, zijn structuurbepalend. Een ruimtelijke relatie tussen die natuurelementen bestaat of kan worden gerealiseerd. Het gaat om:

- het Ortolanengebied als een houtwal- en bosjesrijk landschap in zandakkergebied, inclusief de Brand (Neeroeteren - Maaseik/Kinrooi)
- de historische loofbossen en kasteelparken in leemmakers met holle wegen en hoogstamboomgaarden in Haspengouw
- de historische loofbossen in weidelandschap met graften, holle wegen en hoogstamboomgaarden in Voeren.

3. UITWERKING VAN DE PROVINCIALE TAKEN

Dit onderdeel behandelt de uitwerking van de provinciale taken, zoals de selectie van natuurverbindingengebieden, de selectie van gebieden met ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau en de ruimtelijke ondersteuning van het integraal waterbeheer.

Bij de ontwikkeling van de gewenste provinciale ruimtelijk-natuurlijke structuur ligt de provinciale taak in de eerste plaats in het verbinden van de natuur doorheen gebieden waar andere functies structuurbepalend zijn.

Het provinciaal beleid richt zich voornamelijk op natuurverbindingengebieden.

3.1. Selectie van natuurverbindingsgebieden

162. Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, blz. 386.

3.1.1. Definitie

De betekenis van natuurverbindingsgebieden is vastgelegd in het decreet op het natuurbehoud en in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

Volgens het decreet op het natuurbehoud zijn natuurverbindingsgebieden gebieden die ongeacht hun oppervlakte van belang zijn voor de migratie van planten en dieren tussen de gebieden van het Vlaams ecologisch netwerk (VEN) en/of natuurreservaten. Zij zijn strook- of lijnvormig met een aansluiting op kleine landschapselementen. Zij maken deel uit van het integraal verwevings- en ondersteunend netwerk (IVON), waarbinnen de administratieve overheid zorg moet dragen voor het behoud van de aanwezige natuurwaarden, stimulerende maatregelen moet nemen ter bevordering en versterking van die natuurwaarden en van de biologische diversiteit. Die maatregelen mogen de land- en bosbouwexploitatie niet regelen, tenzij via het instrument van de vrijwillige beheersovereenkomsten, conform het natuurrichtplan dat voor elk gebied wordt opgesteld, en waaraan subsidies kunnen worden gekoppeld. De Vlaamse overheid heeft in een aantal gevallen een recht van voorkoop bij verkoop van onroerende goederen in een door de Vlaamse regering afgebakende perimeter binnen de groen- en bosgebieden in een natuurverbindingsgebied. Voorkooprecht bestaat ook voor erkende terreinbeherende verenigingen voor gronden die zij huren of in erfpacht hebben. Een vergunning voor verplaatsing van kleine landschapselementen kan binnen het IVON, in andere dan groengebieden, parkgebieden, buffergebieden en bosgebieden, door de Vlaamse regering slechts worden verleend als deze kadert binnen een goedgekeurd natuurrichtplan.

Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen bepaalt het volgende:

"In een natuurverbindingsgebied:

- komen in de regel andere functies (doorgaans landbouw, bos, recreatie, woningen enz.) als hoofdgebruiker voor
- is de natuurfunctie ondergeschikt aan de andere functies en wordt die bepaald door de aanwezigheid van kleine landschapselementen en kleinere natuurgebieden als verbinding
- kan de natuurfunctie verbeteren en kan ze toenemen door de ontwikkeling van kleine landschapselementen om een verbinding te realiseren tussen grote eenheden natuur, grote eenheden natuur in ontwikkeling en natuurverwevingsgebieden.

In natuurverbindingsgebieden is het beleid gericht op de

ruimtelijke ondersteuning van de hoofdgebruiker, van de kleinere natuurgebieden, van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van kleine landschapselementen, en van het behoud van de niet-bebouwde onderdelen" ¹⁶².

3.1.2. Wat doet de provincie

Volgens de bindende bepalingen van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen baken de Vlaamse overheid grote eenheden natuur, grote eenheden natuur in ontwikkeling en natuurverwevingsgebieden in gewestplannen of in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen af. Op basis van bovenstaande tekst worden natuurverbindingsgebieden enkel in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen afgebakend. Dat strookt niet met artikel 30 van het decreet op het natuurbehoud dat bepaalt dat de Vlaamse overheid een afbakeningsplan opstelt om een gebied aan te duiden als deel van het IVON. Daarom vraagt de provincie aan de Vlaamse overheid de exclusieve bevoegdheid om natuurverbindingsgebieden als deel van het IVON af te bakenen.

Paragraaf 1 en 2 van artikel 50 van het decreet op natuurbehoud stelt: "Voor elk gebied dat behoort tot het IVON wordt een natuurrichtplan opgesteld. Dat gebeurt op analoge wijze voor elk gebied gelegen binnen de perimeter van gebieden afgebakend volgens of in uitvoering van internationale verdragen, overeenkomsten of richtlijnen. Het natuurrichtplan wordt opgesteld door de administratie bevoegd voor het natuurbehoud of door een door de Vlaamse regering erkende instelling". In de memorie van toelichting horend bij het decreet op het natuurbehoud wordt vermeld dat provincies en gemeenten kunnen worden aangeduid als erkende instellingen voor gebieden binnen het IVON. Daarom vraagt de provincie aan de Vlaamse overheid de exclusieve bevoegdheid om natuurrichtplannen voor natuurverbindingsgebieden op te maken. Zij streeft daarbij naar overleg met de Vlaamse overheid, gemeenten, sectoren, eigenaars en gebruikers.

3.1.3. Beleid voor natte en droge natuurverbindingsgebieden

NATTE NATUURVERBINDINGSGEBIEDEN

Natte natuurverbindingsgebieden nemen het netwerk van waterlopen als uitgangspunt. Daarbij wordt gestreefd naar een aaneensluitend ecologisch netwerk van beekvalleien. Minstens de beek met de begeleidende begroeiingen en habitats plus de beekoevers worden uiteindelijk opgenomen in het natuurverbindingsgebied.

Het ruimtelijk beleid stelt de volgende doelstellingen:

- ruimtelijke ondersteuning van een hogere ecologische kwaliteit en van integraal waterbeheer door:

DEEL IV. ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN VOOR DEELSTRUCTUREN 1. NATUURLIJKE STRUCTUUR

- het vrijwaren van ruimte voor een verbetering van de structuurkenmerken van het beekstelsel (verhogen van de waterretentiecapaciteit onder meer door het verbreden van de bedding, het zorgen voor hermeandering, het herwaarderen van het natuurlijk winterbed, het vertragen van de waterstroomsnelheid in en naar beken, het behouden of herstellen van natuurvriendelijke oevers, het verhogen van de structuurvariatie van bedding en oevers, het situeren van wachtbekkens binnen waterlooptrajecten waar overstroming tot de normale dynamiek behoort, het inrichten van wachtbekkens aansluitend bij het omgevend landschap en ter versterking van de natuurontwikkeling van het beekecosysteem)
- het ruimtelijk ondersteunen van het herstel en het behoud van een goede waterkwaliteit (situeren van waterzuiveringsinfrastructuur, collectoren en overlopen zonder natuurwaarden te schaden, vrijwaren van ruimte voor het bufferen van de beek en van beekgebonden ecotopen tegen vervuiling)
- het ruimtelijk beschermen van tot aan de oppervlakte actieve kwelzones
- ruimtelijke ondersteuning van de verbindingfunctie van de waterloop en haar omgeving door:
 - het opheffen van barrières op de waterloop, met bijzondere aandacht voor doortochten van structurerende beken door stedelijke gebieden als groen-blauwe vingers, voor een vlotte verbinding met zijbeken en grachten, voor 'doorsteken' onder infrastructuur zoals (spoor)wegen, bruggen en kanalen
 - het vrijwaren van ruimte voor beekgebonden ecotopen: oever(wal)begroeiing, broekbosjes, hooilanden enz.
 - het vrijwaren van ruimte voor een betere verbinding van de beek met hogerop gelegen ecotopen
- behoud van niet-bebouwde elementen binnen het gebied in relatie tot de ruimtelijke ondersteuning van de hoofdgebruiker.

Ook delen van de Kempense kanalen en van het kanaal van Beverlo vormen samen met hun vloeiveiden of wateringen een belangrijk onderdeel van de natte natuurlijke structuur.

De barrièrewerking van de oevers moet verder worden gemilderd zodat kanalen op goed gekozen plaatsen een natuurlijker karakter krijgen. De natuurlijke waarden van wateringen moeten worden behouden of hersteld.

DRUGE NATUURVERBINDINGSGBIEDEN

Droge natuurverbindingengebieden verbinden over het land de dragers van de gewenste natuurlijke structuur. Zij verbinden beekvalleien over de grenzen van stroombekkens heen. Zij bevatten soms ook delen van beken, maar de beek is voor het

volledig gebied niet de drager van de natuurverbinding.

Het ruimtelijk beleid stelt de volgende doelstellingen:

- ruimtelijke ondersteuning van een hogere ecologische basiskwaliteit door:
 - het vrijwaren van ruimte voor buffering van de meest kwetsbare kleine natuurgebieden en voor landschapselementen die de verbindende functie in het gebied moeten waarmaken
 - het stimuleren en ruimtelijk ondersteunen van natuurvriendelijk land-, groen- en tuinbeheer
- ruimtelijke ondersteuning van waterinfiltratie door het stimuleren van een adequaat grachtensysteem, meer poelen en terreinruwheid, dichtere netwerken van houtkanten, bodemgebruik met permanente bodembedekking enz.
- ruimtelijke ondersteuning van de verbindingfunctie door:
 - het afstemmen van de inrichting van de natuurgebieden, kleine landschapselementen en landschapsmatrix¹⁶³ op de gebieden die worden verbonden en op de planten en dieren waarvoor de verbinding moet worden versterkt¹⁶⁴
 - het opheffen van barrièrewerking, met bijzondere aandacht voor lijninfrastructuur en het tegengaan van verdere versnippering
 - het vrijwaren van ruimte voor multifunctionele natuurlijke stapstenen in woongebieden en industrieterreinen
- behoud van niet-bebouwde elementen binnen het gebied in relatie tot de ruimtelijke ondersteuning van de hoofdgebruiker.

3.1.4. Gebiedsgerichte aanduiding van natuurverbindingen

KAART 58: NATUURVERBINDINGEN EN ECOLOGISCHE INFRASTRUCTUUR VAN BOVENLOKAAL NIVEAU

Volgens het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen worden natuurverbindingengebieden afgebakend afhankelijk van de door de Vlaamse overheid afgebakende grote eenheden natuur, grote eenheden natuur in ontwikkeling en natuurverwevingsgebieden, voor zover de verbindende functie niet door een ander onderdeel van de natuurlijke structuur kan worden verzekerd.

Aangezien de Vlaamse overheid tijdens het structuurplanningproces van de provincie Limburg de natuurlijke structuur nog niet heeft afgebakend, worden de natuurverbindingengebieden geselecteerd met een hypothetische natuurlijke structuur als uitgangspunt.

Indien na de afbakening van de grote eenheden natuur, de grote eenheden natuur in ontwikkeling en de natuurverwevingsgebieden blijkt dat gebieden met belangrijke natuur-

163. De landschapsmatrix is het geheel van ruimten waarin de natuurgebieden en (natuurlijke) landschapselementen zijn ingebed en waarin meestal de hoofdfuncties van het gebied gesitueerd zijn.

164. Prioriteit wordt gegeven aan Rode Lijstsoorten en aan soorten van de bijlagen van de habitatrictlijn waarvan populaties in de kerngebieden aanwezig zijn en waarvoor het gebied verbindend kan zijn.

waarden niet in deze afbakening zijn opgenomen, kunnen deze gebieden zowel via het jaarprogramma van het ruimtelijk structuurplan provincie Limburg als via een gemotiveerde provincieraadsbeslissing worden toegevoegd als natuurverbingsgebied. Een bijkomende selectie is slechts te verantwoorden indien de provincie daadwerkelijk wenst over te gaan tot de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen. Omgekeerd geldt dat, indien blijkt dat bepaalde door de provincie geselecteerde natuurverbindingen zijn opgenomen in de grote eenheden natuur, grote eenheden natuur in ontwikkeling of in natuurverwevingsgebieden, deze de facto wegvallen. Het gaat met andere woorden om een minimale selectie van natuurverbindingen.

Het aanduiden van natuurverbindingen is een eerste stap in het afbakenen van natuurverbingsgebieden. De natuurverbindingen geven aan waar de provincie zal zoeken naar af te bakenen natuurverbingsgebieden. De provincie streeft ernaar een samenhangend ecologisch netwerk uit te bouwen.

De natuurverbindingen zijn geselecteerd op basis van volgende elementen.

- Een eerste element is de gewenste natuurlijke structuur, waarbij natuuraandachtsgebieden zijn aangeduid waartussen verbindingen nodig zijn om tot een samenhangend netwerk te komen. Die natuuraandachtsgebieden zijn grote gebieden waar natuur een belangrijke functie is en die veel kans hebben om door de Vlaamse overheid te worden opgenomen in de natuurlijke structuur van Vlaams niveau. Het betreft dus een hypothese van de natuurlijke structuur op Vlaams niveau. Voor het aanduiden van die natuuraandachtsgebieden is uitgegaan van de grote aaneengesloten natuurcomplexen, de structurerende beekvalleien, grote biologisch (zeer) waardevolle gebieden¹⁶⁵, grote oude bossen¹⁶⁶, grote natuurreservaten en grote aaneengesloten groengebieden op de gewestplannen¹⁶⁷.

- Ten tweede is de aanwezigheid van bestaande natuurgebieden of landschapselementen als verbindende stapstenen belangrijk.
- Derde element zijn de potenties van een gebied om de natuurverbindende rol uit te oefenen. Daarbij zijn de mogelijkheden tot behoud van open ruimte en tot de ontwikkeling van kleine landschapselementen en kleine natuurgebieden belangrijk.
- Tenslotte is het niveau van de verbinding zeer belangrijk. De provincie selecteert enkel verbindingen van provinciaal niveau. De gemeenten kunnen dat netwerk uiteraard aanvullen met natuurverbindingen van gemeentelijk niveau.

De gewenste natuurlijke structuur geeft 9 groepen natuurverbindingen. De tabellen geven voor elke groep de geselecteerde natuurverbindingen, met de gemeenten waarin zij liggen, de gebieden die zij verbinden en de verbindende elementen. Eenzelfde natuurverbinding kan belangrijk zijn voor meerdere van de 9 prioritaire verbindingsgroepen en wordt dan onder elk van die groepen vermeld.

3.1.5. Gebiedsgerichte ontwikkelingsperspectieven voor natuurverbindingen

Naast de ontwikkelingsperspectieven uitgewerkt voor droge dan wel natte natuurverbingsgebieden geeft het structuurplan gebiedsgericht een aantal ontwikkelingsperspectieven voor de natuurlijke systemen van Limburg. Daarbij komt de ruimtelijke betekenis van de aangeduide natuurverbindingen beter tot uiting (de nummers tussen haakjes verwijzen naar de natuurverbindingen in de tabel en op de kaart).

In het natuurlijk systeem van de Limburgse bos- en heidegordel is het noodzakelijk natuurverbindingen te vrijwaren tussen de 3 parken onderling, en tussen de parken en de

165. Vanaf circa 50 ha aaneengesloten oppervlakte.

166. Vanaf circa 20 ha. Oude bossen zijn bossen die minstens sinds de tweede helft van de achttiende eeuw ononderbroken bos zijn geweest.

167. Vanaf circa 100 ha aaneengesloten oppervlakte.

TABEL 37: NATUURVERBINDINGEN PER PRIORITAIRE VERBINDING VAN DE GEWENSTE NATUURLIJKE STRUCTUUR

I.	verbinding Limburgse bos- en heidegordel met Antwerpse Kempen: 1, 45, 78, 79
II.	verbinding tussen Park Hoge Kempen / Haspengouw en het Drielandenpark / Wallonië o.a. via Albertkanaal en Jekervallei: 21, 42, 43, 54, 55, 56, 75
III.	verbinding tussen de 3 parken of de bos- en heidegordel en de Demer- en Netevalleien naar Vlaams-Brabant en Antwerpen toe: 31, 32, 33, 34, 35, 57, 58, 59, 60, 61, (45, 73, 74)
IV.	verbinding tussen Park Hoge Kempen en Maasvallei, Stamprooierbroek: 15, 16, 17, 18, 19, 20, 49, 50, 51, 52, 53, 80, (21)
V.	verbinding tussen Park Hoge Kempen en Park Midden-Limburg over Bosbeek: 10, 12, 13, 14, 23, 24
VI.	verbinding tussen Park Midden-Limburg en Park Lage Kempen en het Midden-Limburgs Vijvergebied: 11, 29, 30, 31, 61, 62, 63
VII.	verbinding tussen het Kempens Plateau en de Demervallei in Midden-Limburg: 25, 26, 27, 28, 29, 54
VIII.	verbindingen als belangrijke ontbrekende links in het Vlaams ecologisch netwerk en tussen natuurverwevingsgebieden, vooral in en tussen structuurbepalende beekvalleien: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 22, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 50, 54, 55, 59, 60, 61, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 80 (49, 51, 57, 58, ook de groep IX)
IX.	verbindingen als doorgangen van structuurbepalende beken in stedelijke gebieden: 46, 51, 59, 60, 63, 65, 68, 75.

DEEL IV. ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN VOOR DEELSTRUCTUREN 1. NATUURLIJKE STRUCTUUR

omgevende natuurlijke systemen (groepen I - VII). Meer aandacht moet gaan naar de ontsnippering van levensgemeenschappen, gekoppeld aan heide-, mantel- of zoomvegetaties, kruidige vegetaties, struwelen en vennen. De huidige verbindingen tussen de bos- en heidegordel en de omgeving zijn zwak, zodat de bos- en heidegordel geïsoleerd dreigt te raken. Daarom zijn vele natuurverbindingen geselecteerd tussen Maas en Hoge Kempen (groep IV) en tussen het Kempens Plateau en de Demervallei in Midden-Limburg (groep VII). De verbinding met de Postelse bossen in Lommel is prioritair (groep I). De zwakke bindingen tussen het Park Hoge Kempen en het Park Midden-Limburg over de Bosbeekvallei moeten worden versterkt (groep V). Het behoud van de weinige resterende open ruimte verbindingen die als natuurverbindingen zijn geselecteerd, is essentieel voor de bos- en heidegordel als Vlaamse genenpool en toegangspoort.

In het natuurlijk systeem van het Kempens Maasbekken ligt het accent op herstel en behoud van de typisch kleinschalige Kempense beekdallandschappen (46 - 51). De provincie richt zich daarbij op de valleigedeelten die waarschijnlijk een ontbrekende schakel vormen in het Vlaams ecologisch netwerk en in de natuurverwevingsgebieden (groep VIII). Daarnaast is het beleid gericht op de ontsnippering van bossen en op het herstel van fijnmazige netwerken van houtkanten. Droge verbindingen maken de koppeling tussen beekvalleien onderling (3, 6, 7, 8, 9). De doortocht van de Dommel doorheen de kernen van Overpelt - Neerpelt wordt ingebed in de totaalvisie voor de open ruimte structuur van dit kleinste delijk gebied (46).

In het natuurlijk systeem van het Haspengouws Demerbekken gaat bijzondere aandacht naar het bufferen van beekgebonden habitats en het ruimtelijk ondersteunen van het integraal waterbeheer, zoals het voorzien van ruimte voor natuurlijke overstromingszones (66 - 72). De doortochten van de Demer doorheen Hasselt en Bilzen en van de Cicindria doorheen Sint-Truiden worden ingebed in de totaalvisie voor de open ruimte structuur van die stedelijke gebieden (63, 65, 68). De uitbouw van het ecologisch netwerk in natuurverbindingsgebieden wordt gekoppeld aan holle wegen, perceelsgrenzen, reliëfwijzigingen en grachten, en wordt ontwikkeld mede voor bodem- en waterbeheer, en aan het bufferen van waardevolle kleine landschapselementen. In het zuid-westelijk deel van het Limburgs Demerbekken resten weinige elementen van de natuurlijke structuur. Beekvalleien zijn voor die regio essentiële natuurlijke refugia en worden daarom als provinciale natuurverbindingen geselecteerd (66 - 71). Voorts gaat de provinciale prioriteit naar de ontsnippering van het belangrijkste boscomplex, het Nieuwenhovebos (72, 40). Verbindingen met de Jekervallei koppelen Demer- en Maasbekken (42, 43, 55, 56).

In de Maasvallei worden rivier en winterbedding¹⁶⁹ via natuurverbindingsgebieden verbonden met natuuraandachtszones in de vallei¹⁷⁰, op het Kempens Plateau, rond Stamprooierbroek en de Voerstreek (groep IV, 3, 44, 80). De lokatie van die verbindingen is ook afgestemd op de Nederlandse natuurlijke structuur. Voor de natte natuurverbindingen gaat bijzondere aandacht naar een natuurvriendelijk aankoppelen van de zijbeken, zodat vismigraties mogelijk zijn. De beekdoortochten van de Bosbeek door het kleinste delijk gebied Maaseik (51) en van de Kikbeek doorheen het bedrijventerrein in Maasmechelen (52) worden optimaal geïntegreerd in de lokale inrichting. Vermits de Maasvallei de toegang vormt tot Limburg en de verbindingen met de bos- en heidegordel zwak zijn, is het gebied rijk aan natuurverbindingen (groep IV). De weinig resterende open ruimte verbindingen tussen Maas en Kempens Plateau worden zoveel mogelijk behouden. Hun natuurverbindende functie wordt versterkt door behoud en aanleg van multi-functionele natuurlijke stapstenen en landschapselementen¹⁷¹. De barrièrewerking van de Zuid-Willemsvaart en de N78 worden gemilderd. De natuurverbindende functie van de Zuid-Willemsvaart wordt met behulp van stapstenen versterkt (80).

In het natuurlijk systeem van de tertiaire Kempen vallen de natuurverbindingen meestal samen met beekvalleien, waarvan grote delen natuur als hoofd- of nevenfunctie krijgen (Vlaams ecologisch netwerk of natuurverwevingsgebied) (groepen III en VIII). De doortocht van de Zwarte Beek doorheen Beringen is prioritair (59, 60). De weinige nog resterende open ruimte verbindingen tussen de beekvalleien onderling worden ontwikkeld als natuurverbindingsgebied (33). Zij kunnen gradiëntrijke verbindingen leggen tussen vallei en hoger gelegen gronden. De barrièrewerking van de lijninfrastructuren, Albertkanaal en E313, en van de linten, woonwijken en bedrijfsgebouwen wordt gemilderd (groep III). De natuurverbindingen tussen het Vijver-gebied Midden-Limburg en de Demervallei of het Park Lage Kempen, Bokrijk en Teut worden versterkt (30, 31, 33, 61, 62).

De natuurverbindingen met de Demervallei en uiteindelijk de Demerdepressie zijn cruciaal voor het behoud van Limburg als Vlaamse natuurpoort (groep III). Om diezelfde reden zijn ook de natuurverbindingsgebieden van het Netebekken belangrijk (45, 57, 34, 35, 36, 78, 79). Een droog natuurverbindingsgebied ontsnippert in Limburg de bossen van Tessenderlo via stapstenen van bosjes en netwerken van houtkanten (36).

Grensoverschrijdend overleg is nodig om de gehele Maas- en Jekervallei ook in Nederlands Limburg en in Wallonië beter te integreren in het ecologisch netwerk, waarbij de Sint-Pietersberg een belangrijke stapsteen vormt. Het Albertkanaal heeft daarbij een cruciale verbindende functie, onder andere via te versterken kalkgraslanden (21). Wegens het groot ver-

169. Gesuggereerd wordt dat de Maasrivier en haar winterbedding volledig als VEN of natuurverwevingsgebied worden aangeduid.

170. Een voorbeeld is het Vijverbroek te Kinrooi.

171. Zoals een groen schermbuffer rond openlucht recreatieve verblijven, rond landschapsstorende verkavelingen en bedrijven, zoals groene recreatieve parkjes en blijvende groene ruimten in het verstedelijkt weefsel, zoals houtkanten of bomenrijen in landbouwzones enz.

TABEL 38: MINIMALE SELECTIE VAN NATUURVERBINDINGEN

	NR. IN GEMEENTE(N), VERBINDING TUSSEN ... EN ...	OPMERKINGEN, VERBINDENDE ELEMENTEN
	DROGE NATUURVERBINDINGEN (1 - 44)	
168. Kleine landschapselementen.	1 Lommel, Mol, tussen Kattenbosserheide en Zeven Heerlijkheden, via Hoge Maatheide	- open ruimte verbindingen en ketting KLE ¹⁶⁸ onder meer in industriegebieden (plaatselijk in te richten overeenkomstig de natuurverbinding)
	2 Lommel, Neerpelt, tussen Lommelse Watering en Hageven	- KLE in landbouwgebied, 'Kolonie', ontginningsgebied (via nabestemming)
	3 Neerpelt, Hamont-Achel, tussen Hageven en Achelse Kluis, via Buitenheide	- KLE in open landbouwgebied
	4 Neerpelt, tussen Broekkant en Hork	- KLE in landbouwgebied, 'Hork'
	5 Neerpelt, tussen Broekkant vanaf kanaal en Achterste Hostie	- KLE in landbouwgebied, 'Berghei'
	6 Peer, tussen Dorperloop en vallei van Warmbeek, ten noorden van bossen militair domein Kleine Brogel	- KLE en bosjes in landbouwgebied 'Breeuwerheide' en omgeving
	7 Peer, Bocholt, Bree, tussen Abeekvallei en Soerbeekvallei Gerkenberg	- mozaïek van KLE, bossen, landbouwgebied, Reppel-industrie
	8 Peer, tussen Dommel, Warm- en Abeek, van Linde naar Erpekom	- KLE in landbouwgebied 'Nieuwdorp' en omgeving
	9 Hechtel-Eksel, Peer, tussen brongebied Grote Nete en vallei Bolisserbeek langs Tichelhovensheike	- KLE in landbouwgebied
	10 Maaseik, Opglabbeek, tussen Broekkant en Ruwmortelsheide over Bosbeekvallei	- KLE, bosjes, open ruimte verbinding
	11 Houthalen-Helchteren, tussen 'Achter de Witte Bergen' en Sonnisheide, ten noordoosten van Helchteren	- KLE, overblijvende open ruimte verbindingen
	12 Meeuwen-Gruitrode, Houthalen-Helchteren, Opglabbeek, eventueel As / Genk, tussen domein Masy en Klaverberg, en Hengelhoef	- KLE, kleine open ruimte verbinding ten noorden van Hengelhoef, langs vijversnoer-Mijnbeek en Roosterbeek
	13 As, Genk, tussen Klaverberg en Horensberg	- KLE, bos(jes), overblijvende open ruimte verbinding
	14 As, tussen Heiderbos en bossen tussen As en Niel-bij-As	- KLE, beekvallei Bosbeek dwarsend, bosjes
	15 Dilsen-Stokkem, tussen Schootshei en omgeving Bichterweerd (tussen Elen en Rotem)	- KLE, bosjes, vijvers, overblijvende open ruimte verbinding
	16 Dilsen-Stokkem, tussen bossen ten oosten van Driepaal-hoeve en omgeving voetveer Veurzen, via Ommerstein	- KLE, overblijvende open ruimte verbindingen, bosjes
	17 Dilsen-Stokkem, tussen Platte Lindenberg en omgeving Negenoord	- KLE, bosjes, overblijvende open ruimte verbindingen
	18 Maasmechelen, tussen drinkwaterwinning Eisden en omgeving voetveer	- bosjes, KLE, via kasteelpark Vilain XIII, open ruimte verbindinggebied Beemdenbeek
	19 Lanaken, Maasmechelen, tussen Daalbroek en Ziepbeek (tot natuurverbinding 53)	- KLE, bosjes, vijvers, Tombos, overblijvende open ruimte verbindingen, landbouwgebied
	20 Lanaken, tussen Pietersembos en kasteel Hocht	- KLE, bosjes, overblijvende open ruimte verbindingen
	21 Bilzen, Lanaken, Riemst, tussen Hoge Kempen en Sint-Pietersberg	- open ruimte verbinding langs weerszijden van het Albertkanaal: alle niet als natuurverwevingsgebied of Vlaams ecologisch netwerk geselecteerde onderdelen
	22 Zutendaal, tussen bossen ten zuiden van Daal en bossen van militair domein	- KLE, versnipperde bosjes en landbouwgebied, overblijvende open ruimte verbindingen
	23 Genk, tussen bossen Hengelhoef en bossen Bodem	- bermen langs weerszijden van E314
	24 Genk, As, tussen Maten via Zonhoverheide en bossen ten noorden van Horensberg	- bermen en KLE langs spoorlijn waar mogelijk
	25 Genk, Diepenbeek, tussen Bokrijk en vijvers / Maten	- overblijvende open ruimte verbindingen, tuinen
	26 Genk, Diepenbeek, tussen noordelijk deel Maten en Demervallei LUC, via buffergebied ten oosten van Maten	- KLE, Diepenbekerbos, tuinen, overblijvende open ruimte verbindingen, te bekijken bij de plaatselijke inrichting van eventueel industriegebied, resultaten voorbeeldproject afwachten

DEEL IV. ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN VOOR DEELSTRUCTUREN 1. NATUURLIJKE STRUCTUUR

TABEL 38: MINIMALE SELECTIE VAN NATUURVERBINDINGEN (VERVOLG)

NR. IN GEMEENTE(N), VERBINDING TUSSEN ... EN ...	OPMERKINGEN, VERBINDENDE ELEMENTEN
DROGE NATUURVERBINDINGEN (1 - 44)	
27 Diepenbeek, tussen westelijke vijverketting Langewaters ten noorden van Albertkanaal en Demervallei LUC (over Albertkanaal)	- bos, tuinen, KLE, Miezerik, overblijvende open ruimte verbindingen, te bekijken bij de plaatselijke inrichting van eventueel industriegebied, resultaten voorbeeldproject afwachten
28 Bilzen, Diepenbeek (Genk), tussen bossen Munsterbilzen via bossen Genk zuid / Appelveld, Kaatsbeek en Demervallei LUC	- KLE, bosjes, Kaatsbeekvallei
29 Hasselt, tussen Borggraafvijvers en Godsheide, over Albertkanaal	- KLE, tuinen, overblijvende open ruimte verbinding
30 Genk, Hasselt, Zonhoven, tussen Bokrijk / Welleke en Platweyers via open ruimte verbinding Kiewit	- overblijvende open ruimte verbinding tussen Hasselt en Zonhoven, Keurheide
31 Zonhoven, tussen Teut en Vogelzang	- open ruimte verbinding ten zuiden van E314, KLE in landbouwgebied, waar geen natuurverwevingsgebied
32 Lummen, Heusden-Zolder, tussen omgeving kasteel Meylandt en Mangelbeek ten zuiden van het klaverblad	- gebied tussen Albertkanaal, E314 in het zuiden en E313, gebied 'Jantenbeek' en ten zuiden van kolenhaven, Ubbersel ten noorden van spoorlijn, ontsluiting doorheen het gebied van het industrieterrein moet mogelijk blijven
33 Beringen, Heusden-Zolder, dwarsverbinding beekvalleien: tussen natuurgebied ten noorden van terriël Beringen (Genemeer) via terriël Zwarte Beekvallei dwarsend, Hokselaar, Ubbersel, Mangelbeekvallei dwarsend, tot vijvers Terlamen	- KLE en open ruimte verbindingen
34 Ham, Leopoldsburg, Beringen, tussen Grote Laak- of Beekvallei en bossen tussen Heppen / Gerhees en Oostham, met gebied Hoenderbeek	- KLE in open ruimte verbinding, bossen
35 Ham, Beringen, tussen Kleine Beek westelijk Albertkanaal via Fransberg over bossen tussen Kwaadmechelen en Oostham, en natuurgebieden omgeving Beukenberg	- resterende bossen en beboste tuinen, open ruimte verbindingen en KLE
36 Tessenderlo, tussen Gerhagen en vallei Grote Laak	- KLE in landbouwgebied, open ruimte verbinding
37 Tessenderlo, tussen Grote Beek / Laak en Winterbeek / Kleine Beek	- KLE in resterende open ruimte ten westen van Hulst
38 Hasselt, Diepenbeek, tussen Mombeek via Misenbergbeek E313 dwarsend tot Galgebeek (natuurverbinding 64)	- KLE in open ruimte verbinding, beek
39 Hoeselt, Kortesseem, tussen Winterbeek en Jongenbos	- KLE in open ruimte verbinding ten noorden van Dries
40 Sint-Truiden, Alken, tussen Nieuwenhovenbos en vallei van de Herk	- KLE, bosjes, kasteelpark, ten noorden van Kortenbos, N80 dwarsend, bos ten zuiden van Kruisstraat, open ruimte verbinding ten noorden van lint Kruisstraat-Wolfe
41 Heers, Tongeren, tussen Herkebeek / Kruisberg en Mombeek (Widooi)	- beekvallei, kasteelpark, Heurne, mergelkuilen, Patrijzenkuil, Flikkenberg, bosjes, KLE
42 Tongeren, tussen Beukenberg en Jekervallei ten oosten van Koninksem	- tumuli, KLE in open ruimte verbinding
43 Tongeren, Riemst, tussen park Oostelijke Jeker via open ruimte verbinding over N79 via Galgeberg en open ruimte verbinding tussen Genoelselderen en Ketsingen via grafheuvel tot Molenbeek, Klein Membruggen	- KLE, bosjes in open ruimte verbinding, o.a. Demerbronnen, Kiezelingenbos, Grootbos
44 Voeren (delen van gemeente niet in Vlaams ecologisch netwerk of natuurverwevingsgebied)	- rijk aan KLE (holle wegen, graften, houtkanten, hoogstamboomgaarden enz.) en bosjes

TABEL 38: MINIMALE SELECTIE VAN NATUURVERBINDINGEN (VERVOLG)

NR. IN GEMEENTE(N), VERBINDING TUSSEN ... EN ...	OPMERKINGEN, VERBINDENDE ELEMENTEN
BEEKVALLEIEN ALS NATTE NATUURVERBINDING (45 - 77)	
45 Lommel, Balen, Pijnven tot voorbij Kanaal van Beverlo tot aan Antwerpen, via Balengracht (zijbeek Grote Nete)	- beek en open ruimte verbinding langs beek, landschappelijk waardevol agrarisch gebied
46 Overpelt, Neerpelt, doortocht Dommel doorheen verstedelijkt gebied	- Dommel, te ontwikkelen natuurlijke stapstenen en 'groenblauw' lint
47 Bree, Soerbeekvallei	- ontbrekende verbinding Soerbeek in Vlaams ecologisch netwerk, natuurverweingsgebied, beek met habitats en open ruimte verbinding
48 Bree, Maaseik (Meeuwen-Gruitrode), Itterbeekvallei	- ontbrekende verbinding Itterbeek in Vlaams ecologisch netwerk, natuurverweingsgebied, beek met habitats en open ruimte verbinding
49 Kinrooi, Maaseik, Witbeek/Zwartwater - Abeek, tussen Jagersborg en Vijverbroek	- ontbrekende verbinding in Vlaams ecologisch netwerk, natuurverweingsgebied, beek met habitats en open ruimte verbinding
50 Maaseik (Neeroeteren), Bosbeekvallei tussen Berg en de Tösch	- Bosbeek met habitats en open ruimte verbinding
51 Maaseik, Bosbeekdoortocht doorheen verstedelijkt gebied, vanaf Tösch	- Bosbeek, te ontwikkelen natuurlijke stapstenen en 'groenblauw' lint
52 Maasmechelen, Kikbeek tussen Park Hoge Kempen en Maas	- Kikbeek met habitats en open ruimte verbinding
53 Lanaken, Maasmechelen, Ziepbeek tussen reservaat Park Hoge Kempen en Maas	- Ziepbeek met habitats en open ruimte verbinding
54 Bilzen, Munsterbeek tussen bossen Munsterbilzen en bossen Spurk	- KLE, Munsterbeekvallei, overblijvende open ruimte verbinding
55 Riemst, tussen Klein Membruggen, Molenbeek via Floedgracht en Zouwvallei via natuurgebieden rond Zichen, Zussen, Bolder naar Jekervallei	- KLE in open ruimte verbinding, beek met begeleidende habitats
56 Tongeren, doortocht van Jeker doorheen verstedelijkt gebied, tussen Beemden ten westen van Tongeren en park Oostelijke Jeker	- te ontwikkelen natuurlijke stapstenen en 'groenblauw' lint, ten noorden en ten zuiden van 'Wildbroek'
57 Ham, Tessenderlo, Beringen, Grote Laak- of Beekvallei vanaf Beringen tot voorbij Doodbroek in Tessenderlo bij Baalberg	- Grote Beek / Grote Laak, begeleidende habitats, Doodbroek, KLE in omgevende open ruimte verbinding
58 Beringen, tussen Kleine Beek ten zuidoosten en zuidwesten van Beverlo	- Kleine Beek (Winterbeek) met begeleidende habitats, KLE in omgevende open ruimte verbinding, historisch stabiele kleinschalige vallei
59 Beringen, Lummen, tussen Zwarte Beek ten oosten en Zwarte Beek ten westen van Beringen	- Zwarte Beek (Terbeek) in halve cirkel noordwesten rond Beringencentrum en begeleidende habitats, KLE in omgevende open ruimte verbinding
60 Beringen, Lummen, tussen Muizenheide, Helderbeek en Zwarte beek ten westen van Gestel	- Helderbeek en begeleidende habitats, KLE in omgevende open ruimte verbinding
61 Houthalen-Helchteren, Heusden-Zolder, Kraanberg, Mangelbeek en Laambroeken via Echelbeek	- KLE, bosjes, Echelbeek en bosreservaat (VEN) Op den Aenhof, overblijvende open ruimte verbinding
62 Hasselt, Zonhoven, tussen Welleke en Platweyers via Slangbeek	- overblijvende open ruimte verbinding tussen Hasselt en Zonhoven, en Slangbeek, Keurheide
63 Diepenbeek, Hasselt, doortocht van Demer doorheen verstedelijkt gebied tussen LUC en voorbij Prinsbeemden (waterzuivering)	- te ontwikkelen natuurlijke stapstenen en 'groenblauw' lint, o.a. op Elfde Liniecampus
64 Hasselt, Diepenbeek, tussen Misenbergbeek (natuurverbinding 38) en Demervallei bij Godsheide via Galgebeek	- Galgebeek met habitats en open ruimte verbinding
65 Bilzen, doortocht van Demer doorheen verstedelijkt gebied stadscentrum	- te ontwikkelen natuurlijke stapstenen en 'groenblauw' lint

DEEL IV. ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN VOOR DEELSTRUCTUREN 1. NATUURLIJKE STRUCTUUR

TABEL 38: MINIMALE SELECTIE VAN NATUURVERBINDINGEN (VERVOLG)

NR. IN GEMEENTE(N), VERBINDING TUSSEN ... EN ...	OPMERKINGEN, VERBINDENDE ELEMENTEN
BEEKVALLEIEN ALS NATTE NATUURVERBINDING (45 - 77)	
66 Sint-Truiden, Wellen, Alken, tussen Melsterbeek en Herk ten zuiden van Alken via Oude Beek en Aldebeek	- vallei Oude Beek/Aldebeek en droge verbinding met Herk (gebied Eigenbeek), KLE en bosjes in open ruimte verbinding ten noorden van Ulbeek
67 Sint-Truiden, Gingelom, deel van de Melsterbeekvallei	- habitats en open ruimte verbinding, snoer biologisch waardevolle gebieden Melsterbeekvallei, o.a. Brustem kasteelpark
68 Sint-Truiden, Gingelom, bovenloop Cicindriavallei (Voorbeek) van bron tot Duras	- historisch stabiele kleinschalige valleigedeelten Cicindria/Voorbeek, beek begeleidende habitats, doortocht Sint-Truiden met te ontwikkelen natuurlijke stapstenen tot 'groenblauw lint'
69 Sint-Truiden, delen van de valleien Molenbeek - Logebeek	- historisch stabiele kleinschalige valleigedeelten, beek begeleidende habitats, o.a. gebied Berg-op-Zoom
70 Sint-Truiden, Gingelom, Molenbeek (vallei) tot Duras	- beekbegeleidende habitats, inclusief gebied rond Josefietenklooster/Schoorbroek en oud loofbos ten westen van Gingelom en historisch stabiele kleinschalige valleigedeelten ten zuiden van Gingelom
71 Gingelom, Boenebeek	- historisch stabiele kleinschalige beekvallei met habitats en open ruimte verbinding
72 Sint-Truiden, Nieuwerkerken, Hasselt, Herk-de-Stad, tussen Mierhoopbos/Nieuwenhovebos en Herk via Wijerbeek	- beek met habitats en open ruimte verbinding
73 Peer, Dommelvallei ten zuiden van woonkern tot Donderslagse Heide	- Dommelvallei met KLE in open landbouwgebied
74 Meeuwen, Abeek doorheen woongebied	- Abeek met bijhorende habitats
75 Halen, vallei van Gete en Velpe doorheen woongebied	- doortocht van Halen met te ontwikkelen natuurlijke stapstenen en 'groenblauw' lint te combineren met ingrepen voor waterbeheersing
76 As, Oplabbeek, vallei van de Bosbeek	- Bosbeek met bijhorende habitats
77 Tongeren, Jekervallei ten zuiden van Tongeren	- Jeker met bijhorende habitats
DELEN VAN KANALEN ALS NATTE NATUURVERBINDING (78 - 80)	
78 kanaal naar Beverlo	- verder te ontwikkelen natuurlijke stapstenen en plaatsen met aangepaste oevers en verbeterde mogelijkheden voor aantakkingen van beken voor vismigraties
79 kanaal Bocholt - Herentals	
80 Zuid-Willemsvaart	

bindend belang van de Voerstreek zijn grote delen van Voeren die niet worden opgenomen als onderdeel van de Vlaamse natuurlijke structuur, geselecteerd als natuurverbinding (44).

3.2. Selectie van gebieden met ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau

3.2.1. Definitie

Volgens het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen bestaat de ecologische infrastructuur uit natuur- en bosgebieden, uit kleine landschapselementen en uit de natuur in de bebouwde omgeving buiten het Vlaams ecologisch netwerk en het integraal verwevings- en ondersteunend netwerk¹⁷². Op sommige plaatsen in de provincie ligt die ecologische infrastructuur gegroepeerd in gebieden. Het geheel van die ecologische infrastructuur kan een waarde van bovenlokaal niveau hebben.

Volgende selectiecriteria voor gebieden met een ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau zijn gebruikt.

- Het gebied heeft een grote kans niet tot de Vlaamse natuurlijke structuur te behoren.
- Het geheel van de ecologische infrastructuur van het gebied is zeer belangrijk voor het behoud van ecologische waarden van provinciaal niveau, en in het bijzonder voor het behoud van op Limburgs, Vlaams of Europees niveau bedreigde soorten, zoals das of hamster, of soortengroepen, zoals weidevogels, akkervogels, vleermuizen en zeldzame zwammen.
- Het type ecologische infrastructuur in het gebied is op zich zeldzaam, of de mate waarin het in het gebied voorkomt, is zeldzaam.

3.2.2. Beleid voor gebieden met ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau

Aangezien de gebieden met ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau buiten VEN en IVON liggen, is de natuur niet structuurbepalend. Het aanduiden van gebieden met ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau biedt echter een kader voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies.

Het is noodzakelijk dat voor de ecologische infrastructuur een basiskwaliteit tot stand wordt gebracht. Deze basiskwaliteit heeft, voor wat het ruimtelijk aspect betreft, betrekking op het voorkomen van natuurlijke elementen in het landschap en op de structuurkenmerken ervan. Maatregelen voor het behoud en de ontwikkeling van de ecologische infrastructuur mogen de land- en bosbouwexploitatie niet regelen, tenzij via het instrument van de vrijwillige beheersovereenkomsten waaraan subsidies kunnen worden gekoppeld.

De provincie maakt ruimtelijke uitvoeringsplannen op ter bevordering van de ecologische kwaliteit van de ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau. Die betreffen:

- ruimtelijke ondersteuning van het behoud en van het herstel van de ecologische infrastructuur
- ruimtelijke buffering van de infrastructuur en natuurvriendelijk randbeheer
- integratie van de infrastructuur in een ecologisch netwerk
- natuurgericht beheer, rekening houdend met de hoofdfuncties van het gebied en afhankelijk van planten en dieren voor wie de ecologische infrastructuur belangrijk is, in het bijzonder van soorten die op bijlagen van de habitatrichtlijn of op Vlaamse of Limburgse Rode Lijsten voorkomen.

Bij de opmaak van die plannen streeft de provincie naar overleg en samenwerking met gemeenten, sectoren, eigenaars en gebruikers en indien relevant ook met de Vlaamse overheid. Ook regionale landschappen kunnen worden ingeschakeld. In ruilverkavelingen en landinrichtingsprojecten stimuleert de provincie dit ruimtelijk natuurbeleid.

3.2.3. Gebiedsgerichte aanduiding van ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau

De provincie duidt de gebieden in onderstaande tabel aan als gebieden met ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau. De aanduiding geeft aan dat de provincie in die ruimten zal zoeken naar af te bakenen gebieden. (zie tabel 39)

3.3. Ruimtelijke ondersteuning van het integraal waterbeheer

Een integraal waterbeheer is enkel mogelijk door een optimale afstemming van het milieuvergunningenbeleid, het ruimtelijk ordeningsbeleid en het beheer van de waterlopen, op alle beleidsniveaus en gebiedsgericht per stroombekken.

INBRENGEN VAN HET INTEGRAAL WATERBEHEER BIJ DE UITWERKING VAN DE NATUURLIJKE STRUCTUUR

De ruimtelijke ondersteuning van het integraal waterbeheer komt aan bod bij het beleid voor natte natuurverbindingengebieden. Voor concrete maatregelen is afstemming gewenst met het provinciaal milieubeleidsplan en het provinciaal beleid voor onbevaarbare waterlopen van tweede en derde categorie.

AANDUIDEN VAN VOLDOENDE BUFFERENDE BESCHERMINGSZONES VAN WINGEBIEDEN

Om bestaande of nieuwe drinkwaterwingebieden te beschermen zijn voldoende uitgestrekte beschermingszones nodig.

172. Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, blz. 390.

DEEL IV. ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN VOOR DEELSTRUCTUREN 1. NATUURLIJKE STRUCTUUR

Een maximale verweving met natuur, bos, landbouw en zachte recreatie wordt nagestreefd.

3.4. Ruimtelijke ondersteuning van de uitbreiding van de bosstructuur

Voor elk kleinstedelijk gebied onderzoekt de provincie tijdens het afbakeningsproces de mogelijkheid tot het realiseren van een randstedelijk groengebied. De aanleg van een stadsbos past in deze visie. Een stadsbos heeft een voornamelijk sociaal-recreatieve functie en wordt in functie daarvan ingericht en beheerd. Daarbij streeft de provincie naar overleg met de betrokken gemeente(n), de sectoren, de eigenaars en gebruikers.

De provincie duidt in het ruimtelijk structuurplan provincie Limburg geen specifieke gebieden voor de bosstructuur aan. Permanente bebossing, in uitvoering van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, wordt het best zodanig gelokaliseerd dat zij bijdraagt tot ontsnippering en buffering van bestaande bossen, of dat zij voldoet aan recreatieve noden. Bij bosuitbreiding moet in eerste instantie aandacht gaan naar oude en biologisch zeer waardevolle bossen, zoals bronbossen.

TABEL 39: GEBIEDEN MET ECOLOGISCHE INFRASTRUCTUUR VAN BOVENLOKAAL NIVEAU

NR.	NAAM, GEMEENTE(N), VERANTWOORDING EN TOELICHTING
1	Feldbissbreuk, Steivenhof (Bree), gaaf gedeelte van belangrijke geologische en natuurrijke abrupte overgang van het Kempens Plateau naar de Vlake van Bochoolt, zeldzame holle wegen op Kempens Plateau, rijk aan ecologische infrastructuur
2	Siberië (Peer en Meeuwen-Gruitrode), weidevogelgebied in groot aaneengesloten landbouwgebied (indien niet in VEN of IVON)
3	Komveld langs Albertkanaal, Gellik (Lanaken), voor Vlaanderen uitzonderlijke mycologische waarden, schrale graslanden
4	Rosmeer (Bilzen), belangrijk woongebied van sterk bedreigde hamster
5	Zichen-Zussen-Bolder (Riemst), belangrijk voor vleermuizen (rekening houden met vliegroutes langs opgaande vegetatie, doorheen holle wegen enz.), dassengebied (waarvoor het tegengaan van de verdere verlinting langs de invalswegen van de dorpen belangrijk is)
6	Horpmaal, Middelheers (Heers), belangrijk hamstergebied, akker-vogels in gaaf, groot aaneengesloten landbouwlandschap
7	Zevenbronnen (Gingelom), geïsoleerd oud, soortenrijk en biologisch waardevol loofbos als belangrijk refugium en stapsteen in natuurarme landbouwregio

4. MOGELIJKE ACTIES

4.1. Mogelijke acties voor de provincie

Indien relevant zal de provincie de mogelijke acties steeds uitvoeren in overleg met de betrokken overheden en belanghebbende partijen.

- De provincie bakt in ruimtelijke uitvoeringsplannen natte en droge natuurverbingsgebieden af in ruimten die aangeduid zijn als natuurverbinding. Het vrijwaren van overstroombare zones is daarbij een belangrijk aandachtspunt.
- De provincie kan in de aangeduide ruimten in ruimtelijke uitvoeringsplannen gebieden afbakenen met ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau.
- De provincie kan bij de afbakening van kleinstedelijke gebieden het ruimtelijk beleid voor doortochten van beken verfijnen en de randstedelijke groengebieden uitwerken.
- De provincie kan de mogelijkheden onderzoeken voor de opmaak van een stedenbouwkundige verordening voor de tot haar bevoegdheid behorende waterlopen.
- Bij de opmaak van uitvoeringsplannen voor valleigebieden of voor hydrologisch belangrijke gebieden kan de provincie telkens stedenbouwkundige voorschriften opnemen afhankelijk van het integraal waterbeheer.
- In provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen kan de provincie bouwvrije overstromingsgebieden, spaarbekkens, wacht- en retentiebekkens of zandvangen afbakenen, voor zover die niet van Vlaams niveau zijn, en met prioriteit voor Haspengouw.
- De provincie kan in ruimtelijke uitvoeringsplannen bouwvrije overstromings- of buffergebieden afbakenen voor de beken van tweede categorie die aantakken op de Maas (Ziepbeek in Kotem en Boorsem, Langbroeksbeek in Eisden, Kikbeek in Maasmechelen, Rachelsbeek of Genootsbeek in Stokkem, Kogbeek in Elen en Zanderbeek in Heppeneert).
- De provincie kan een natuurverbingsgebied afbakenen als pilootproject. Dat gebeurt het best in samenwerking met de Vlaamse overheid en met andere Vlaamse provincies.
- De provincie kan grensoverschrijdend overleg en samenwerking met Nederlandse provincies en gemeenten stimuleren met betrekking tot de vermelde acties. Dat geldt bijvoorbeeld bij de afbakening van de natuurverbingsgebieden en het integraal waterbeheer.
- De provinciale domeinen kunnen worden opgenomen binnen de natuurlijke structuur als grote eenheid natuur, als grote eenheid natuur in ontwikkeling, als natuurverbings- of verwevingsgebied. Voor de domeinen kan de provincie een specifiek uitvoeringsplan opmaken, gekoppeld

- aan een beheersplan. Hierin kan de ruimtelijke samenhang tussen de recreatieve, natuurlijke, landschappelijke en educatieve functies alsook de verkeers- en vervoersfuncties nader worden bepaald en vastgelegd¹⁷³.
- De provincie kan overleg met de Vlaamse overheid stimuleren met betrekking tot het integraal waterbeheer.

¹⁷³. Tijdens de afbakening van de natuurlijke structuur door de Vlaamse overheid kan het provinciebestuur natuurlijk reeds wijzen op de mogelijke onverenigbaarheid tussen de recreatieve functie van de domeinen en de aanduiding als grote eenheden natuur of grote eenheden natuur in ontwikkeling.

4.2. Suggesties aan de Vlaamse overheid

- De provincie vraagt de Vlaamse overheid om zo snel mogelijk de grote eenheden natuur, de grote eenheden natuur in ontwikkeling en de natuurverwevingsgebieden alsook de bosstructuur en de agrarische structuur op Vlaams niveau af te bakenen.
- De provincie vraagt aan de Vlaamse overheid de exclusieve bevoegdheid om natuurverbindingsgebieden als deel van het IVON af te bakenen en hiervoor natuurrichtplannen op te maken.
- De provincie suggereert dat de natuuraandachtsgebieden onderdeel uitmaken van de natuurlijke structuur van Vlaams niveau.
- De provincie vraagt aan de Vlaamse overheid om de bestaande en nieuwe drinkwaterwingebieden met voldoende uitgestrekte en adequate zones te beschermen in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.
- De provincie vraagt aan de Vlaamse overheid om duidelijke uitspraken te formuleren over het project 'levende (grens)Maas' en te worden betrokken bij de verdere uitwerking ervan.